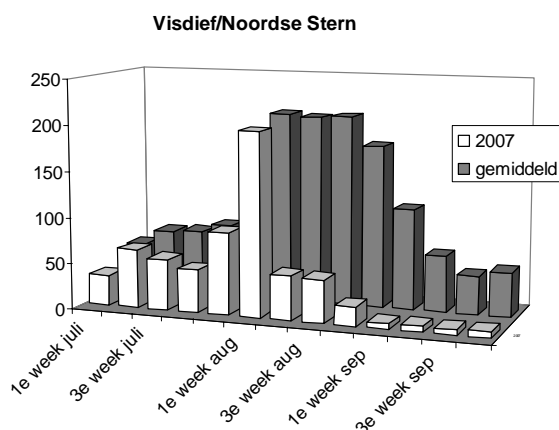

Opvallende waarnemingen juli-september 2007

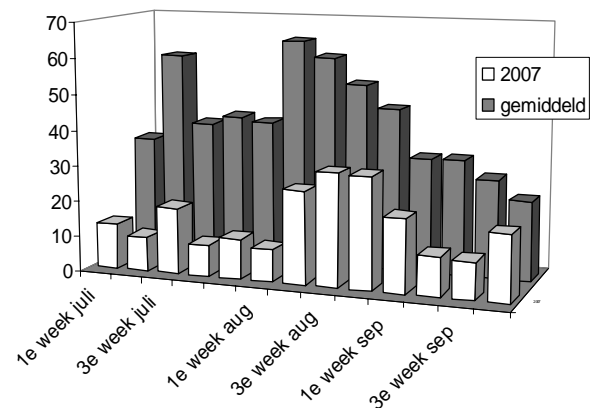
Stil boven zee

De afgelopen jaren bood de zeetrekhut regelmatig verrassingen. Grote aantallen Roodkeelduikers, Futen en Zeekoeten in de winter en Grote Jagers in een ongebruikelijke tijd van het jaar. Het ecosysteem van de Noordzee is in beweging en de vogels reageren hierop. Klimaatverandering? Wellicht. In elk geval lijken zeevogels op andere plekken dan gebruikelijk op hun voedsel uit te moeten gaan. In de afgelopen periode waren het nu eens niet de recordaantallen die de aandacht trokken. Er waren juist opvallend weinig vogels. Normaal foerageren er met name in de maand augustus volop Grote Sterns en Visdieven voor onze kust. Dit jaar waren de aantallen opmerkelijk laag. Van de Grote Sterns waren in de hele periode van juli tot september zo'n 60 % minder dan normaal. Van de Visdieven waren er tot de eerste week van augustus nog lokale broedvogels aanwezig, maar daarna lieten ze zich nauwelijks meer zien. Een andere soort, de Aalscholver, is één van de meest algemene soorten voor de zeetrekhut, altijd aanwezig. Vaak zie je grote groepen aan komen vliegen uit de richting van de kolonie van Meijndel om hier voor de kust te gaan vissen. Afgelopen periode waren er uren zonder dat er zich een Aalscholver liet zien. Vissende groepen Janvan-Genten en Kleine Mantelmeeuwen is een ander beeld dat tegenwoordig bij de zomermaanden hoort. Maar ook hiervan niks. Alleen de sporadische vissersboot bracht een bescheiden sleep van meeuwen op de wieden. Wel aanwezig waren Grote Jagers. Vanaf half september zwierven er twee of meer vogels rond en werden ze dagelijks vanuit de zeetrekhut gezien. Dat het ook voor hen geen vetpot was bleek wel uit het feit dat zo ongeveer iedere langsvliegende mantelmeeuw het moest ontgelden.

Grote Sterns en Visdieven/Noordse Sterns juli-augustus 2007 (aantal per uur)

Grote Stern

Zo'n afwijkend beeld over een brede groep van viseters, dat moet wel betekenen dat er weinig voedsel zit voor de kust. Het is moeilijk te zeggen wat er precies aan de hand is. Maar dat er bijvoorbeeld voor sterns weinig te halen valt was zelfs zichtbaar voor de kinderen die in september meededen aan de strandexcursie. Het vissen met het kornet leverde weinig op, wat krabben en garnalen, maar nauwelijks visjes. Interessant is dat de schaarste volgt op winters met een overvloed aan visetende vogels. Het is spannend om nu na te gaan wat er gebeurt: laten de Futen en de Roodkeelduikers het komende winter afweten of zijn ze inmiddels zo aan hun nieuwe overwinteringstek gewend dat ze toch in grote aantallen zullen verschijnen? In januari wordt weer voor het derde jaar een telling georganiseerd van Futen en duikers voor de kust. Wat voor beeld gaat dit geven?

Purperreigers langs de spoorlijn

Net buiten het waarnemingsgebied van Noordwijk maar toch leuk om te melden: Purperreigers verbleven bijna een maand in het stukje Elsgeesterpolder ten oosten van de Leidse Vaart. Het ging om één tot twee juveniele vogels die hier tussen 12 juli en 7 augustus zijn gezien. Met enige moeite waren ze hier te zien, foeragerend in de dichte vegetatie van de slootjes, of een enkele keer in het open land. Wat het allemaal een stuk makkelijker maakte was dat ze steeds even opvlogen en wel steeds op het moment dat de trein Leiden-Amsterdam voorbij kwam razen. Een mooie ontdekking, met dank aan Mariska van der Graaff die de eerste vogel hier vond.

Nieuwe broedvogels, net wel – net niet?

Dit jaar is de laatste ronde gedaan van de broedvogelinventarisatie van Noordwijk en omgeving. Inmiddels valt hier de balans van op te maken. Je zou denken dat je het laatste jaar alleen nog maar de minder interessante overschot gebieden te doen hebt. Maar niks is minder waar, want er dienden zich zelfs potentiële nieuwe broedvogelsoorten aan voor ons gebied. In de AWD werd Rob Jansson op 2 juni verrast door een hoempende Roerdomp. Helaas was de plek vanwege te weinig riet niet geschikt voor een broedgeval. Het ging waarschijnlijk om een vogel uit één van de naburige territoria in het infiltratiegebied, niet heel ver buiten ons waarnemingsgebied. Naar verluid hebben zich daar dit jaar maar liefst 6 paren gevestigd. Met de wind van opeenvolgende zachte winters in de rug lijkt de Roerdomp bezig de duinstreek te koloniseren. Ook in Berkheide en Meijndel kunnen tegenwoordig Roerdommen in het broedseizoen worden aangetroffen. Op dezelfde plek was ook een roepende Dodaars aanwezig. In de ‘Vogels van Noordwijk en omstreken’ wordt deze soort gemeld als voormalige broedvogel. Broedgevallen die worden genoemd zijn uit 1916. Deze Dodaars in het Schusterkanaal zou je dus eigenlijk wel als nieuwe broedvogelsoort voor ons waarnemingsgebied mogen beschouwen.

Een andere verrassing diende zich aan langs de uiterste zuidrand van het gebied dat we onderzoeken, bij de Biltlaanbrug over het Uitwateringskanaal in Katwijk. Hier werd op 8 juni een paartje Grote Gele Kwikstaarten

waargenomen. Het mannetje vloog daarbij rond met nestmateriaal in de snavel en was druk bezig potentiële nestholtes aan te prijzen bij zijn partner. Het paartje bleef nog tot eind juni aanwezig, maar tot een succesvol broedgeval kwam het niet. De Grote Gele Kwikstaart is een broedvogel van beken in het oosten en zuiden van het land en broedgevallen elders zijn uitzonderlijk. In onze regio is de Grote Gele Kwikstaart een geregelde verschijning als overwinteraar en de aantallen lijken toe te nemen. Wellicht houdt de aanwezigheid van dit paartje hiermee verband. En ook dit is trouwens weer een soort die baat heeft bij zachte winters.

Ook de ijsvogelstand in Nederland bevindt zich op dit moment na de opeenvolgende zachte winters op een hoogtepunt.

Er was enige hoop dat deze soort weer eens in ons waarnemingsgebied zou broeden. Ook hier bleek het gras groener aan de andere kant: buiten ons gebied broedden er paartjes op de landgoederen Wassergeest en Huys te Warmont. In ons gebied bleef het in het broedseizoen bij de waarneming van een enkele foeragerende vogel.

Na het broedseizoen zwermen ouders en jongen uit over een groter gebied. Op een aantal plekken konden er zo in de nazomer IJsvogels worden gezien: de vijver van Nieuw-Leeuwenhorst, het gebied rond de Binnenwatering en het Zwarte Pad bij Katwijk, de Leidse Vaart bij Piet Gijs en de AWD.

Grote kans dat zich hier ook in de komende maanden IJsvogels op zullen houden. Wellicht duiken ze ook nog op andere plekken op.

IJsvogel Nieuw-Leeuwenhorst. foto: Jos Zonneveld

Purperreiger Leidse Vaart. foto: Mariska de graaff